PLANPROGRAM

Kommunedelplan for vassforsyning og avløp 2026-2033

Høyring og offentleg ettersyn

KVINNHERAD
KOMMUNE

Tittel: Planprogram – Kommunedelplan for vassforsyning og avløp 2026-2033
Oppdragsgjevar: Kvinnherad kommune (Eining for Vatn og Avløp)
Politisk forankring: Planstrategi for Kvinnherad kommune 2024-2028
Plantype: Kommunedelplan (tematisk)
Format: A4
Tal på sider: 12
Nøkkelord: Vassforsyning, avløp, vassverk
Versjon: Høyring og offentleg ettersyn
Revisjonsdato: 22.09.2025

Figur 1 Foto: Synneve Skei

INNHALD

1. Innleiing 4
1.1 Føremål 4
1.2 Bakgrunn og avgrensing 4
1.3 Politisk forankring 4
1.4 Organisering 4
1.5 Budsjett og økonomi 4
2.Prosesskrav og avgrensing 5
2.1 Plantype 5
2.2 Krav om planprogram 5
2.3 Planområde 5
2.4 Tematisk avgrensing 5
3. Planprosess og framdrift 5
3.1 Medverknad 6
4. Overordna føringar og retningslinjer 6
4.1 Internasjonale føringar 6
4.2 Nasjonale føringar 7
4.3 Regionale føringar 7
4.4. Lokale føringar 8
5. Om kommunedelplanen 8
5.1. Dagens situasjon 8
5.2 Tema i kommunedelplanen 8
6. Utgreiingsbehov 10
6.1 Risiko og sårbarheitsanalyse 10
6.2 Konsekvensutgreiing 10
6.3 Kartleggingsbehov 10
Kjelder 11

1. Innleiing

Kommunedelplan for vassforsyning og avløp skal rullerast med føremål om å følgje opp langsiktige målsettingar og gje føringar for vassforsyning og avløp i Kvinnherad kommune fram mot 2033. Planarbeidet vert starta opp i 2025, og planprogrammet skal gi overordna føringar for planprosessen og utarbeiding av kommunedelplanen.

1.1 Føremål

Rullering av kommunedelplanen har som føremål å sikre eit oppdatert styringsverktøy som bidrar til berekraftig vassforvaltning og avløpshandtering i Kvinnherad. Kommunedelplanen skal setje overordna målsettingar for vassforsyning og avløp som skal følgjast opp gjennom tiltak i planperioden. Planen skal vidare ivareta lokale, regionale og nasjonale interesser.

1.2 Bakgrunn og avgrensing

Det er behov for å rullere kommunedelplan for vassforsyning og avløp på bakgrunn av:

- Revidert avløpsdirektiv
- Endringar i drikkevassforskrifta
- Nye tiltak i høve til spreitt avløp.
- Nye tiltak i planperioden i samsvar med krav og behov.
- Oppdatering av gebyrutvikling i planperioden.

1.3 Politisk forankring

Planarbeidet er forankra i gjeldande planstrategi for Kvinnherad kommune 2024-2028 vedtatt av kommunestyret 19.06.2025.

Kommunedelplanen har eit planperspektiv fram til 2033. Kommunedelplanen skal bestå av ein handlingsdel som kan rullerast kvart tredje år. Kommunal planstrategi skal vidare ta stilling til behov for rullering av kommunedelplanen. Planstrategi for valperioden skal fastsetjast innan 1 år etter at nytt kommunestyret er konstituert. Rullering av kommunedelplanen må vurderast i forhold til behov, overordna føringar og teknologisk utvikling

1.4 Organisering

Oppdragsgjevar:	Kommunestyret
Prosjekteigar:	Kommunedirektør > Sektor teknikk- og miljø > Eining for vatn og avløp
Prosjektgruppe	Eining for vatn og avløp Miljøretta helsevern Plan
Konsulent:	Norconsult AS

1.5 Budsjett og økonomi

Kommuneplanarbeidet er finansiert gjennom investeringsbudsjettet. Kommunedelplanen skal utarbeidast i Framsikt, og der handlingsdelen skal følgje økonomiplanen. Planprogrammet legg ikkje føringar for oppbygging av kommunedelplanen.

2.Prosesskrav og avgrensing

2.1 Plantype

Kommunedelplanen jf. pbl § 11-1 tredje ledd utarbeidast i samsvar med prosesskrava i plan- og bygningslova, og vil utgjere ein tematisk kommunedelplan for verksemdsområde for vatn og avløp i Kvinnherad kommune.

Kommunedelplanen kan gje føringar og retningslinjer i forhold til lokalisering av tiltak som skal gjennomførast i planperioden, men omfattar ikkje endringar i arealbruk. Planen har som føremål å følgje opp kommuneplanens si arealdel som er juridisk bindande for arealbruk. Kommunedelplanen skal vidare følgje opp kommunens målsettingar og strategiar i kommuneplanens samfunnsdel.
Kommunedelplan for vassforsyning og avløp 2020-2028 vedtatt av kommunestyret 17.09.2020 er gjeldande for Kvinnherad kommune, og planarbeidet vil erstatte gjeldande kommunedelplan

2.2 Krav om planprogram

Utarbeiding av kommunedelplan utløyser krav om planprogram jf. plan- og bygningslova (pbl) § 4-1. Planprogrammet har som føremål å danne grunnlaget for planarbeidet, og skal utarbeidast etter prosesskrava i pbl § 11-13.

Planprogrammet skal omtale følgjande:

- Føremålet med planarbeidet
- Planprosess og framdrift
- Medverknad
- Utgreiingsbehov

2.3 Planområde

Kommunedelplanen skal gjelde for Kvinnherad kommune med geografisk utstrekning i samsvar med plan- og bygningslova.

2.4 Tematisk avgrensing

Planarbeidet er vidare avgrensa til å gjelde vassforsyning og avløp. Overvann skal ikkje utgjere eit overordna tema i planarbeidet, men skal omtalast i planarbeidet.

3. Planprosess og framdrift

Rullering av kommunedelplanar behandlast etter pbl §§ 11-12 til 11-15 jf. 11-4. Oppstart av planarbeidet varslast etter høyringsvedtak av planprogrammet, og planprogrammet vert lagt på høyring og offentleg ettersyn samstundes med varsel om oppstart.

Røyrde offentlege mynde og andre interesserte varslast jf. pbl §§ 11-12 og 11-13 , og frist innspel er minst 6 veker. Vidare vert innspel handsama, og lagt til grunn for revisjon av planprogrammet før fastsetting av planprogrammet i kommunestyret jf. § 11-13.

Planprosessen med tilhøyrande framdriftsplan vert lagt til grunn for utarbeiding av kommunedelplanen. For å sikre framdrift i planarbeidet er det hensiktsmessig at utarbeiding av planen går paralellt med handsaming av planprogrammet etter oppstartsfasen.

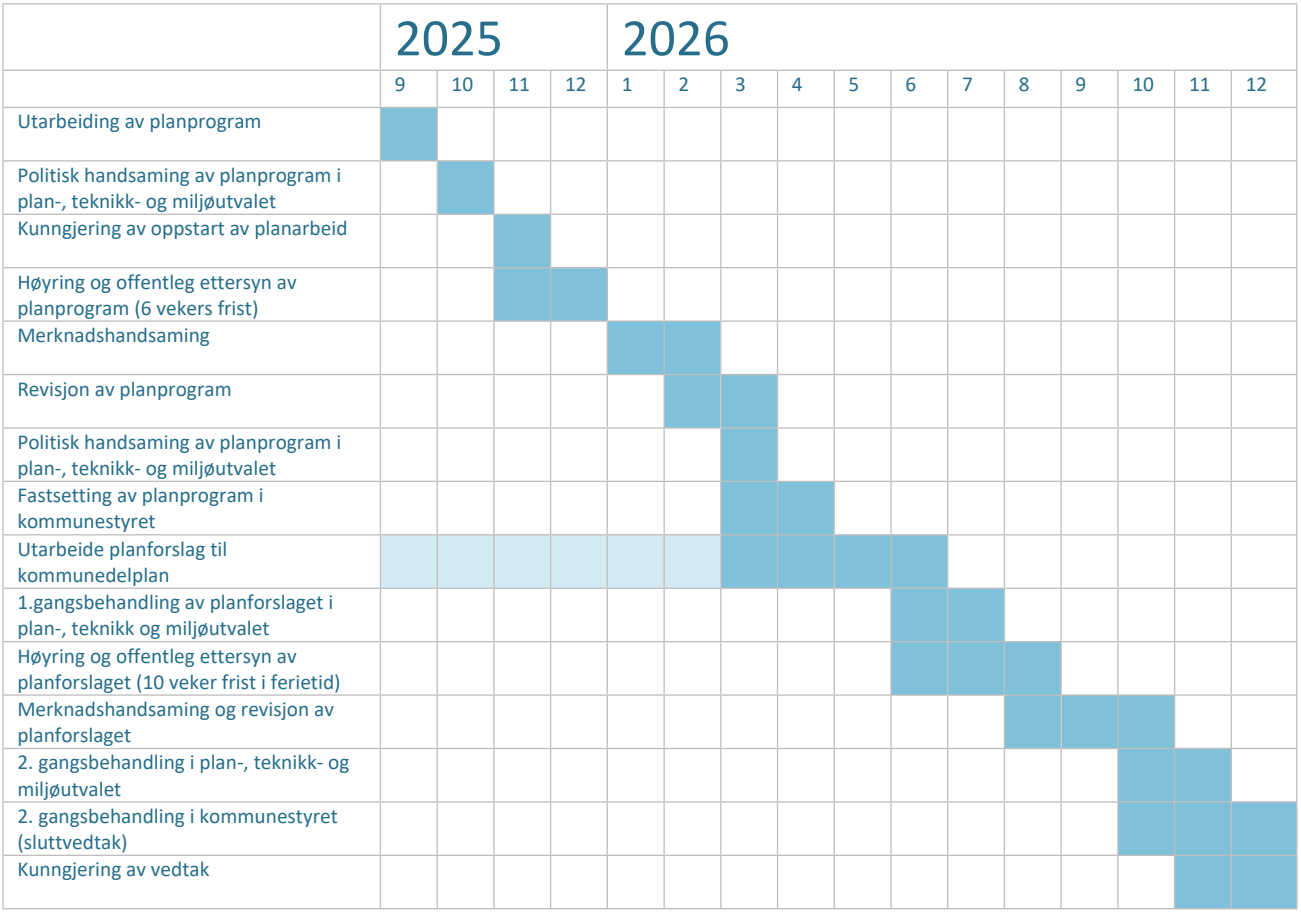

3.1 Medverknad

I planprosessen skal kommunen leggje til rette for medverknad gjennom lovpålagte krav etter plan- og bygningslova kapittel 11. Føremålet med medverknad er å sikre at kommunedelplanen er å sikre at viktige omsyn vert ivaretatt i plangrunnlaget. Ved oppstart av planarbeidet kan ein medverke ved å sende inn innspel til oppstart, og sende merknad til høyring og offentleg ettersyn av planprogrammet.
Når planforslaget er utarbeida skal denne også sendast på høyring og offentleg ettersyn, og ein kan vidare medverke i planarbeidet ved å sende inn merknad.

Det er vidare eit føremål å leggje til rette for informasjonsmøte i løpet av planprosessen. Det er aktuelt å leggje til rette for eit informasjonsmøte retta mot næringslivet i Kvinnherad. Det kan innebere informasjonsmøte i samband med oppstart for tidleg involvering. Alternativt når planforslaget er utarbeidd ved høyring og offentleg ettersyn. Aktuelle høyringspartar er offentlege etatar, private vassverk, næringa, nabokommunar og aktuelle organisasjonar.

4. Overordna føringar og retningslinjer

4.1 Internasjonale føringar

EU-direktiv legg vidare føringar for vass- og avløpsforvaltninga gjennom EØS-avtalen, der følgjande omfattast av vatn og avløp:

- Vassdirektivet (2000/60/EF)
- Drikkevassdirektivet (2020/2184):
- Avløpsdirektivet (2024/3019)
- Havvassdirektivet (2008/56/EF)
- Overvåkningsidrektivet for vatn (2009/90/EF):
- Floods directive (2007/60/EC)

FNs berekraftsmål er vidare utgangspunktet for berekraftig vassforvaltning på globalt nivå, med målsetting om å sikre tilgang til vatn og gode sanitærforhold for alle. WHO (Verdens helseorganisasjon) har vidare retningslinjer for drikkevasskvalitet.

4.2 Nasjonale føringar

På nasjonalt nivå er vass- og avløpsforvaltninga regulert gjennom lover og forskrifter:

4.2.1 Lover

- Vannressursloven (Lov om vassdrag og grunnvann av 2006)
- Forurensningsloven (Lov om forurensning og avfall av 1981)
- Plan- og bygningsloven (Lov om planlegging og byggesaksbehandling av 2008)
- Folkehelseloven (Lov om folkehelsearbeid av 2012)
- Vass- og avløpslova (Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg av 2012)
- Matloven (Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. Av 2004)
- Sivilbeskyttelseloven (Lov om sivil beskyttelse og beredskap av 2011)
- Helseberedskapsloven (Lov om helsemessig og sosial beredskap av 2001)
- Arbeidsmiljøloven (Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern mv. av 2006)
- Naturmangfoldloven (Lov om forvaltning av naturens mangfold av 2009)

4.2.2 Forskrifter

- Drikkevassforskriften (FOR 2001-12-12 nr. 1567)
- Teknisk forskrift til plan- og bygningsloven (TEK17)
- Internkontroll forskriften av 1997 (Forskrift om systematisk-, helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (FOR-1996-12-06-1127)
- Forskrift om konsekvensutredninger (FOR-2017-06.21-854)
- Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag (FOR-2004-11-15-1468.
- Forskrift om offentlige anskaffelse (FOR-2016-08-12-974)
- Forskrift om rammer for vassforvaltningen (FOR-2006-12-15-1446)
- Forskrift om begrensning av forurensing (FOR-2025-09-10-1882)

4.2.3 Andre føringar

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
- Standard abonnementsvilkår for vann og avløp

4.3 Regionale føringar

- Regional plan for vassforvaltning for Vestland vassregion 2022-2027
- Regional plan for innovasjon og næringsutvikling 2021-2033
- Regional kystsoneplan for Sunnhordaland og ytre Hardanger
- Regional plan for klima 2022-2035
- Regional plan for attraktive senter i Hordaland – Senterstruktur, tenester og handel
- Utviklingsplan for Vestland 2024-2028
- Regional plan for folkehelse Hordaland 2014-2025
- Handlingsprogram folkehelse 2022-2025

4.4. Lokale føringar

Kommunedelplan for vassforsyning og avløp 2020-2028 (2020) er utgangspunktet for rulleringa, og følgjande lokale føringar som er relevant for planarbeidet.

4.4.1 Lokale forskrifter

- Forskrift om vass- og avløpsgebyr i Kvinnherad kommune, av 2025 (Forskrift om vass- og avløpsgebyr, Kvinnherad).
- Forskrift om innsamling av hushaldsavfall og tømming av slamavskiljarar og tette tankar, Austevoll, Bømlo, Fitjar, Kvinnherad, Stord, Sveio og Tysnes kommunar, Hordaland av 2007 (Forskrift om innsamling av hushaldsavfall, Hordaland).

4.4.2 Gjeldande planar

- Kommunal planstrategi (2025)
- Kommuneplanens samfunnsdel (2022)
- Kommuneplanens arealdel (2018)
- Kommunedelplan for vassforsyning og avløp 2020-2028 (2020)
- Overordna beredskapsplan 2021-2024 (2020)
- Overordna ROS-analyse for Kvinnherad kommune (2022)
- Smittevernsplan 2020-2025 (2020)
- Atomberedskapsplan (2022)
- Landbruksplan for Kvinnherad 2020-2025 (2020)
- Klima- og energiplan (2020)

4.4.3 Andre føringar

- Folkehelseoversikt for Kvinnherad 2024-2027 (2024)
- Akseptkriterium og metode for ROS-analyser (2012)

5. Om kommunedelplanen

5.1. Dagens situasjon

Hovudutfordringar og behov i forhold til eksisterande situasjon er følgjande.

Vassforsyning:

- Leveringssikkerheit, alternativ forsyning og beredskap skal ha større fokus og følgjast opp i planarbeidet i samsvar med drikkevassforskrifta.
- Enkelte av anlegga nærmar seg behov for utskifting, og det må vurderast om anlegg skal skiftast ut som tiltak.

Avløp:

- For nye anlegg må det sikrast at anlegga ikkje vert utdatert i forhold til nye EU-krav som følgje av revidert avløpsdirektiv.
- Det er stort etterslep på bygging av kommunale avløpsreinseanlegg.

5.2 Tema i kommunedelplanen

Kommunedelplanen skal gjere greie for målsettingar for å sikre berekraftig vass- og avløpsforvaltning i Kvinnherad. Handlingsdelen skal utgjere ein oversikt over prioriterte tiltak i planperioden 2026-2033 som grunnlag for investeringstiltak innanfor vatn og avløp. For prioriterte tiltak skal det vurderast om tiltak i gjeldande kommunedelplan skal vidareførast, og samstundes vurdere behovet for nye tiltak for å nå målsettingane. Prioriterte tiltak bør vidare synleggjerast på kart som del av kommunedelplanen.

Kommunedelplanen er todelt bestående av vassforsyning og avløp som hovudtema, og planen skal vidare omtale følgjande tema:

5.2.1 Vassforsyning

Målsettingar

Kommunedelplanen skal definere målsettingar for vassforsyning i forhold til kvalitet, mengde og leveringssikkerheit for sikker vassforsyning.

Tilstand- og situasjonsskildring

I Kvinnherad kommune eksisterer det private og kommunale vassbehandlingsanlegg. For bygging av nye vassbehandlingsanlegg er det hensiktsmessig at anlegg vert etablert på eit tilstrekkeleg nivå ved behov for kommunal overtaking. I dag har ikkje alle vassverka i kommunen reservevasskjelder, og det må vurderast vidare i planarbeidet. I tillegg er det behov for å sikre alternative transportvegar for å kunne forsyne abonnentar ved bortfall av leidningsnettet. Generelt er utfordringane manglande reservevasskjelder.
Ved etablering av nye vassbehandlingsanlegg er målsettinga at flest mogleg vert tilknytta vassverk.

Prioriterte tiltak

Det skal vurderast nye tiltak for vassforsyning i planperioden. Det vil kunne omfatte tiltak som nye vassleidningar, UV-anlegg, grunnvassbrønn, vasskummar, høgdebasseng og alternativ vassforsyning.

Gebyr

Det skal utarbeidast oversikt over gebyr- og investeringsutvikling for vassforsyning, og det skal redegjerast korleis prioriterte investeringstiltak skal finansierast. Gebyr skal oppdaterast.

5.2.2 Avløp

Målsettingar

Å etablere reinseanlegg for ureinsa utløp, og samstundes effektivisere eksisterande anlegg er ei målsetting. Det gjeld særskilt eldre anlegg og anlegg med høge driftskostnadar. Det må vidare gjennomførast ny vurdering av avløpssonar i forhold til grensesnittet. I forhold til tiltak vil det omfatte målsetting om avløpsløysingar for framtida.

Tilstand- og situasjonsskildring

I Kvinnherad kommune er det per i dag for mange utslepp som går ureinsa, og ein har ikkje oversikt over omfanget av særskilt private avløpsanlegg som er ureinsa. Nye avløpsreinseanlegg bør prioriterast der det er raskast, og har størst effekt. Typisk er ureinsa anlegg der det er mange eigedomar tilknytt.
På grunn av auka nedbørsmengder er framandvatn også eit større problem enn tidlegare. Dette betyr at det vert fleire separeringsjobbar for å fjerna regnvatn frå kloakken. Generelt har det vidare samanheng med overvatn, og til dømes vasskvalitet for badeplassar i kommunen. Det utløyser behov for at planforslaget tek omsyn til tilstanden til vassførekomstar i forhold til avløp, til dømes badeplassar.
Kommunen er vidare inndelt i avløpssonar som skal vurderast i planarbeidet.

Prioriterte tiltak

Avløpsreinseanlegg bør prioriterast der det har størst effekt. Det kan gjelde ureinsa anlegg der mange eigedommar er tilknytt. Vidare må tiltaka prioriterast i forhold til reisebehovet for å sikre miljømessig berekraft. Aktuelle tiltak er nye avløpsreinseanelgg, separering av fellesleidningar og slamavskiljarar. I tillegg må avløpssoner vurderast.

Gebyr

Det skal utarbeidast oversikt over gebyr- og investeringsutvikling for avløp, og det skal redegjerast korleis prioriterte investeringstiltak skal finansierast. Gebyr skal oppdaterast.

6. Utgreiingsbehov

6.1 Risiko og sårbarheitsanalyse

Det er krav om risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS) jf. pbl § 4-2 når planar skal utarbeidast. Vassforsyning har tett samanheng med samfunnsikkerheit og beredskap. Det er vurdert at det skal utarbeidast ein vurdering av risiko- og sårbarheit i forhold til nye tiltak og endringar, for å sikre at kommunedelplanen er oppdatert i samband med gjeldande lovverk og oppdatert kunnskapsgrunnlag.

Hovudmålsettinga er å kunne identifisere uønska hendingar, og sikre avbøtande tiltak. Denne skal vidare følgje opp gjeldande overordna ROS-analyse for Kvinnherad kommune.

Kvinnherad kommune har utarbeida ROS-analyser for vassverka i samsvar med Mattilsynet si rettleiar. Oppdaterte ROS-analysar kan nyttast som kunnskapsgrunnlag for vurderinga. I tillegg vil undersøking av resipientar utgjere kunnskapsgrunnlag i forhold til avløpshandtering.

6.2 Konsekvensutgreiing

Planarbeidet utløyser krav om konsekvensutgreiing etter pbl § 4-2 tredje ledd jf. Forskrift om konsekvensutredninger § 6 a) jf. vedlegg II 11 c) reinseanlegg for spillvatn.

I planarbeidet er det behov for å vurdere nytt reinseanlegg for spillvatn for Husnes- og Sundeområdet. Dersom kommunedelplanen skal fastsetje lokalisering av reinseanlegget må det vurderast om det har påverknad på miljø og samfunn. Dersom kommunedelplanen fastset retningslinjer for arealbruk vil det utløyse konsekvensutgreiing. Det er vurdert at konsekvensutgreiinga kan avgrensast til tiltaket, og følgje planforslaget ved høyring og offentleg ettersyn.

Det er vidare vurdert at andre tiltak ikkje utløyser krav om konsekvensutgreiing jf. §§ 6-10. Det inkluderer demningar og lagring av vatn jf. jf. vedlegg II 10 g), der planarbeidet har som føremål å gjennomføre avgrensa tiltak på eksisterande demningar. Dersom tiltak inneber utviding av anlegga må konsekvensutgreiing vurderast nærmare etter forskrifta. I tillegg må konsekvensutgreiing vurderast nærmare dersom kommunedelplanen legg opp til andre tiltak som ikkje er kjend ved planoppstart. Det kan vere aktuelt når risiko- og sårbarheit er nærmare vurdert.

6.3 Kartleggingsbehov

I planprosessen skal følgjande kartleggjast, og inngå som kunnskapsgrunnlag i utarbeiding av planen.

- Kartleggja alle eksisterande anlegg for å avklara vedlikehalds/utskiftings behov.
- Kartleggja behov for utviding av leidningsnettet.
- Kartleggja behov for vassforsyning – avløpshandtering i deler av kommunen som ikkje har kommunale anlegg.
- Kartleggja utfordringar med framandvatn grunna klimaendringar.
- Vurdering av vassførekomstane.
- Kartleggja private vassverk og deira forsyningsområde.

Statsforvaltaren i Vestland starta eit tre-årig overvakingsprogram for Hardangerfjorden i 2024 med føremål å sikre kunnskap om miljøtilstanden i fjorden, og årsrapport for 2024 er tilgjengeleg. Miljødirektoratet har vidare sett i gang med utarbeiding av kunnskapsgrunnlag for miljøtilstanden som forventast i løpet av 2025. Dette skal leggjast til grunn som kunnskapsgrunnlag i planarbeidet

Kjelder

Forskrift om drikkevann (drikkevannsforskriften). (2001). FOR-2001-12-04-1372. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2001-12-04-1372
Forskrift om konsekvensutredninger. (2017). FOR-2017-06-21-854. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854
Forskrift om offentlige anskaffelser. (2016). FOR-2016-08-12-974. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-08-12-974
Forskrift om rammer for vannforvaltningen. (2006). FOR-2006-12-15-1446. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446
Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (internkontrollforskriften). (1996). FOR-1996-12-06-1127. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-12-06-1127
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift, TEK17). (2017). FOR-2017-06-19-840. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-19-840
Forskrift om tiltak i vassdrag (fysiske tiltak i vassdrag). (2004). FOR-2004-11-15-1468. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-11-15-1468
Hordaland fylkeskommune. (2014). *Regional plan for folkehelse Hordaland 2014–2025*.
Hordaland fylkeskommune. (2017). *Regional plan for attraktive senter i Hordaland – Senterstruktur, tenester og handel*.
Hordaland fylkeskommune. (2019). *Regional kystsoneplan for Sunnhordland og ytre Hardanger*.
Kvinnherad kommune (2024) Folkehelseoversikt for Kvinnherad 2024-2028, hente frå https://pub.framsikt.net/plan/kvinnherad/plan-2d479489-3029-4d16-9005-51263e99ae3f-49747/#/
Kvinnherad kommune. (2012). Akseptkriteritum og metode for ROS-analyser.
Kvinnherad kommune. (2018). Kommuneplanens arealdel 2018.
Kvinnherad kommune. (2020). Klima- og energiplan.
Kvinnherad kommune. (2020). Kommunedelplan for vassforsyning og avløp 2020–2028.
Kvinnherad kommune. (2020). Landbruksplan for Kvinnherad 2020–2025.
Kvinnherad kommune. (2020). Overordna beredskapsplan 2021–2024.
Kvinnherad kommune. (2020). Smittevernsplan 2020–2025.
Kvinnherad kommune. (2022). Atomberedskapsplan.
Kvinnherad kommune. (2022). Kommuneplanens samfunnsdel 2022.
Kvinnherad kommune. (2022). Overordna ROS-analyse for Kvinnherad kommune.
Kvinnherad kommune. (2024). Folkehelseoversikt for Kvinnherad 2024–2027.
Kvinnherad kommune. (2025). Kommunal planstrategi 2025.
Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) (2005). LOV-2005-06-17-62. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2005-06-17-62
Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) (2011). LOV-2011-06-24-29. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2011-06-24-29
Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven) (1981). LOV-1981-03-13-6. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/1981-03-13-6
Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven) (2000). LOV-2000-06-23-56. Hentet frå
Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpslova) (2012). LOV-2012-06-29-64. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2012-06-29-64
Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) (2003). LOV-2003-12-19-124. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2003-12-19-124
Lov om naturens mangfold (naturmangfoldloven) (2009). LOV-2009-06-19-100. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2009-06-19-100

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (2008). LOV-2008-06-27-71. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2008-06-27-71
Lov om sivilbeskyttelse (sivilbeskyttelsesloven) (2010). LOV-2010-06-25-45. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2010-06-25-45
Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) (2000). LOV-2000-11-24-82. Hentet frå Lovdata: https://lovdata.no/lov/2000-11-24-82
Lovdata: https://lovdata.no/lov/2000-06-23-56
Statsforvaltaren i Vestland (2023): Overvaking av miljøtilhøva i kystvatn, henta frå https://www.statsforvalteren.no/nn/vestland/miljo-og-klima/forureining/toler-kysten-utsleppa-vare-overvaking-av-miljotilhova-i-kystvatn/ 10.07.2025.
Statsforvaltaren i Vestland (2024): Ny kunnskap om tilstanden i Hardangerfjorden, henta frå https://www.statsforvalteren.no/vestland/miljo-og-klima/forureining/overvakingsrapport-for-hardangerfjorden-2024/?utm_source=chatgpt.com 10.07.2025.
Statsforvaltaren i Vestland (2025): Rapport Overvakingsprogram for Hardangerfjorden 2024-2026
Vestland fylkeskommune. (2021). Regional plan for innovasjon og næringsutvikling 2021–2033.
Vestland fylkeskommune. (2022). Handlingsprogram folkehelse 2022–2025.
Vestland fylkeskommune. (2022). Regional plan for klima 2022–2035.
Vestland fylkeskommune. (2022). Regional plan for vassforvaltning for Vestland vassregion 2022–2027.
Vestland fylkeskommune. (2023). Utviklingsplan for Vestland 2024–2028.